

PROTOKOLL

fra møte i Fylkesstyret Nord-Trøndelag

Møtedato	30.01.2012	Vår dato: 02.02.2012
Møtetid	10:00	Utvalgssekretær Nord-Trøndelag Bondelag
Møtested	Steinkjer	Telefon

Sak 11/01686

Som medlemmer møtte: Kåre Peder Aakre, Trond Hodne, Anders Røflo, Inger Hovde, Johan Kristian Daling

Forfall: Borgny Kjølstad Grande, Sigrid Klefsås, Bjørnar Nilsen

Som varamedlem møtte: Erik Melting

Til behandling:

Faste saker :

- 1/2012 Godkjenning av innkalling og saksliste
Vedtak: Godkjent
- 2/2012 Godkjenning av protokoll
a) Protokoll fra styremøte 5. desember 2011
Vedtak: Godkjent
- 3/2012 Siden sist / åpen post
a) Møter med AP, Krf, Sp v/ Kåre Peder
b) Temakonferanse v/ Kåre Peder
c) Kompetanseløft v/ Kåre Peder
d) Møte med NTE v/ Inger
e) Møte om svart arbeid v/ Trond
f) Bioøkonomi v/ Kåre Peder
g) Midt-Norsk samarbeidsråd v/ Kåre Peder
h) Samarbeid med Naturvernforbundet
Vedtak: a)-g) Tatt til orientering. h) Nord-Trøndelag Bondelag skal ikke samarbeide med Naturvernforbundet. Ikke ut i media i fellesskap.
- 4/2012 Medlemsoversikt
Oddbjørn Solum orienterte om resultatet av prosjektet med å ringe opp utmeldte medlemmer.

- 5/2012 Invitasjoner/møter/arrangement
a) Invitasjon til årsmøte i NTBU – Anders deltar
b) Møte på Stiklestad med Lars Peder Brekk – Anders deltar
- 6/2012 Media
a) Reduksjon i gaupekvoten bør kommenteres offentlig.
b) Ove Magne sjekker eventuelt sak om nedleggelse av formiddagssendinga på NRK Trøndelag.
- 7/2012 Fylkeskontoret informerer
”Påsketkampanjen” v/ Marit

Tematime: Knut Røflo i Felleskjøpet Fôrutvikling innledet om bruken av norsk korn i kraftfôr.

Saker til behandling

1/12 10/00566-14 Evaluering av regionmøtene desember 2011

Vedtak

Styret evaluerte regionmøtene.

Saksutredning

Styret bes tenke igjennom hva som var de viktigste sakene og hvor mange deltakere som var på hvert regionmøtene.

Regionmøtene i desember 2011 ble gjennomført etter følgende mal:

Dato	Tids- punkt	Sted	Region	Lokallag	Deltager fra fylket	Fra valgkomitee n
7. des	19.00	Hegramo kafe	Stjørdal 25 stk	Meråker, Stjørdal, Lånke, Skatval, Hegra, Frosta, Skjelstadmark	Trond Hodne Anders Røflo	Ola Asklund
8. des	19.00	Mære Landbruksskole	Steinkjer og Verran 12 stk	Sparbu, Ogndal, Egge/Kvam, Beitstad, Stod, Verran	Trond Hodne og Inger Hovde	Kristin Kjølen
12. des	19.00	Jækta Fjordstue (Mosvik)	Inderøy, Mosvik Leksvik 9 stk	Inderøy, Sandvollan, Mosvik, Leksvik	Anders Røflo og Johan Kristian	Tor Værdal
13. des	10.30	Kommune- styresalen	Ytre Namdal 12 stk	Vikna, Nærøy, Foldereid, Leka	Kåre Peder og Ove Magne Ribsskog	Trygve J. Sandvik
12. des	19.00	Bakklund hotell	Verdal Levanger 25 stk	Verdal, Vuku, Åsen, Skogn, Ekne, Nesset, Frol, Ytterøy	Trond Hodne og Inger Hovde	Kristin Kjølen
12. des	10.00	Grong Gårdsmat	Indre Namdal 8 stk	Grong, Høylandet, Øvre-Høylandet, Snåsa, Lierne, Namsskogan/ Røyrvik	Ove Magne og Kåre Peder Aakre	Kjetil Hynne
8. des	19.00	Namdalshagen (Namsos v/ Bohus)	Midtre Namdal 12 stk	Namdalseid, Flatanger, Namsos, Overhalla, Fosnes	Kåre Peder Aakre Johan Kristian Daling	Trygve J. Sandvik

Til sammen møtte 90 lokale tillitsvalgte på regionmøtene. På januar-møtene i 2011 møtte 114. Tema for møtene var Medie- og kommunikasjonsplan, Landbruksmeldinga, drift av

lokallaget, orientering fra valgkomitèen, aktuelle saker. Valgkomitèen var representert på alle regionmøtene.

Evaluerings:

- 6 lag var ikke representert på regionmøtene: Vikna, Snåsa, Øvre-Høylandet, Beitstad, Namsskogan/Røyrvik, Stjørdal
- Mye puring for å få folk til å melde seg på
- Godt plansjemateriell, men mer enn nok stoff. Stramt tidsmessig.
- Godt engasjement de fleste stedene
- Innspillene ikke tatt godt nok i mot, ikke notert
- Bra møter
- Må ikke arrangeres nærmere jul

Vedtak

Regnskapet godkjennes og legges fram for årsmøtet. Underskuddet på kr 76 257,39 foreslås dekket av egenkapitalen

Saksutredning

Driftsregnskapet viser et underskudd på kr 76 257,39. Det var budsjettert med et underskudd på 31 000,-. I tillegg er det hentet inn kr 120 000,- i inntekter som opprinnelig ikke låg inne i budsjettet. Dette er egenandel på Sveits-tur.

Føringstekniskeforskjeller

Oppsett for budsjett 2011 og regnskap 2010, er ikke likt regnskapet for 2011. Dette skyldes endringer i regnskapsoppsettet som følge av at det nå føres i Oslo på dataprogrammet der. Hovedtallene for budsjett 2011 og regnskap 2012 er satt inn i regnskapsoppsettet. Dette medfører at det i hovedsak er sammenlignbart. Det er likevel noen unntak knyttet til opplæringsmidler, fylkesleder, føring av styrets aktivitet m.fl. De er kommentert under.

I budsjettet var opplæringsmidlene fra Norges Bondelag fordelt på ulike poster: generelt kr 50 000, ledersamling kr 50 000. Nå fremkommer dette som en egen avdeling 8305 i regnskapet. Kostnader på kr 99 000 i regnskapet er knyttet til kurs styremedlemmene har deltatt på.

Tidligere har vi fått regning fra NB på overforbruk fylkesleder. Nå er hele denne posten overført til vårt regnskap og fremkommer med total inntekt (tilskudd Norges Bondelag) og kostnad. Netto blir dette likt, men det blåser opp summene på utgifts- og inntektssiden. Overforbruket på denne posten er kr. 108 441,- og det var budsjettert til 30 000,- (tidligere år har det ligget på om lag 60-70 000). Det er i år brukt kr. 38 000 mer på daggodtgjørelse og kr 34 000 mer på bilgodtgjørelse.

Tidligere er all aktivitet knyttet til styret/alle reiseregningene fra styremedlemmer ført på en avdeling, styret 8310. I det nye oppsettet er disse kostnadsført på de avdelingene de er knyttet til. Det vil si at reiseregningene knyttet til kurs er ført på 8305, deltagelse fra styret på lokallagenes årsmøter er ført på avd. 8331, reiseregninger regionmøter på avd 8312 osv. Det fremkommer derfor av regnskapet at avd. 8310 styret har et underforbruk i forhold til budsjett. Dette gir imidlertid ikke et riktig bilde av styrets reelle aktivitet. Noe av styrets kostnader er også ført på 8301, generelt. Grovt summert har styret, unntatt leder, hatt et forbruk på vel 340 000,- kr. Det er budsjettert med 277 000,-.

I avd 8340, støtte til andre er det budsjettert med kr 5000,- til NTBU og NTBK, i regnskapet finner vi dette igjen på avd 8310 konto 7720.

Avd. 8333 er materiell til stand på fylkesleir i 4H.

Økonomiske forskjeller

De økonomiske hovedforskjellene mellom regnskap og budsjett er:

- Overforbruk fylkesleder kr 108 441,- (budsjett 30.000)
- Overforbruk styret kr 60.000,-
- Overforbruk regionmøter kr 15.000,- (to runder, både i januar og desember)
- Overforbruk valgkomite kr 18.000,-
- Overforbruk årsmelding kr 17.500,-
- Inntekt fra prosjektet Skadefri Bonde kr 80.000,-
- Overforbruk generelle kostnader unntatt møtegodtgjørelse og billetter 25 000,-
- Ikke inntektsført prosjektmidler fra hjemmeside for barn kr 60.000,-
- Merinntekter på ledersamlinga som følge av innbetalt egenandel kr 120.000,-

Regnskap 2012 Nord-Trøndelag				
Navn	Avdeling	Regnskap 2012	Årsbudsjett 2012	Regnskap 2011
8301 - Nord-Trøndelag Generelt				
	Salgsinntekter	-504,00		
	Andre inntekter	-721 432,00		
	Sum Inntekter	-721 936,00	-771000	-713923
	Varekostnad	1 985,00		
	Lønnskostnader	25 164,86		
	Driftskostnader	67 896,21		
	Sum kostnader	95 046,07	25000	65515
	Driftsresultat	626889,93	-746000	-648408
	Finansresultat	-45 225,99		
	Resultat	672115,92	-746000	-648408
8303 - Nord-Trøndelag Fylkesleder				
	Salgsinntekter	4 500,00		
	Andre inntekter	-268 446,00		
	Sum Inntekter	-263 946,00		
	Lønnskostnader	275 059,02		
	Driftskostnader	97 328,05		
	Sum kostnader	372 387,07		

	Driftsresultat		108 441,07		
	Resultat		108 441,07	30 000	56 117
8305 - Nord.Tr.lag Opplæring tillitsv					
	Andre inntekter		-97 888,00		
	Sum Inntekter		-97 888,00		
	Lønnskostnader		34 950,25		
	Driftskostnader		64 867,90		
	Sum kostnader		99 818,15		
	Driftsresultat		1 930,15		
	Resultat		1 930,15		
8310 - Styret					
	Lønnskostnader		129 492,09		
	Driftskostnader		39 694,58		
	Sum kostnader		169 186,67		
	Driftsresultat		169 186,67		
	Resultat		169 186,67	277 000	272 557
8311 - Årsmøtet i fylket					
	Lønnskostnader		5 134,50		
	Driftskostnader		64 552,78		
	Sum kostnader		69 687,28		
	Driftsresultat		69 687,28		
	Resultat		69 687,28	77 000	166769
8312 - Regionm�te					
	Lønnskostnader		8 557,50		
	Driftskostnader		56 894,60		
	Sum kostnader		65 452,10		
	Driftsresultat		65 452,10		
	Resultat		65 452,10	40 000	39 045
8313 - Ledersamling					
	Salgsinntekter		-90 000,00		
	Andre inntekter		-30 000,00		
	Sum Inntekter		-120 000,00		

	Driftskostnader		342 134,24		
	Sum kostnader		342 134,24		
	Driftsresultat		222 134,24		
	Resultat		222 134,24	290 000	131 600
8314 - Valgkomiteen					
	Lønnskostnader		29 951,25		
	Driftskostnader		8 695,70		
	Sum kostnader		38 646,95		
	Driftsresultat		38 646,95		
	Resultat		38 646,95	20 500	40 303
8315 - Årsmelding					
	Salgsinntekter		-33 600,00		
	Sum Inntekter		-33 600,00		
	Driftskostnader		51 113,00		
	Sum kostnader		51 113,00		
	Driftsresultat		17 513,00		
	Resultat		17 513,00	0,00	7113
8320 - Potet, bær og grøntutvalget					
	Lønnskostnader		5 134,50		
	Driftskostnader		473,50		
	Sum kostnader		5 608,00		
	Driftsresultat		5 608,00		
	Resultat		5 608,00	12 500	330
8321 - Verveutvalget					
	Tilskudd NB		4751,60		
	Lønnskostnader		3 423,00		
	Driftskostnader		1 328,60		
	Sum kostnader		4 751,60		
	Driftsresultat		0,00		
	Resultat		0,00	0,00	-10 452
8322 - Inn på tuneutvalget					
	Lønnskostnader		3 423,00		
	Driftskostnader		897,90		
	Sum kostnader		4 320,90		

	Driftsresultat	4 320,90		
	Resultat	4 320,90	10 000	3517
8330 - Aktive lokallagsmidler				
	Andre inntekter	-183 363,00		
	Sum Inntekter	-183 363,00	-140000	
	Driftskostnader	175 856,50		
	Sum kostnader	175 856,50	140 000	
	Driftsresultat	-7 506,50	0,00	
	Resultat	-7 506,50	0,00	-14 698
8331 - Aktiviteter mot lokallagene				
		0,00	0,00	0,00
	Lønnskostnader	11 124,75	0,00	0,00
	Driftskostnader	5 231,55	0,00	0,00
	Sum kostnader	16 356,30	0,00	0,00
	Driftsresultat	16 356,30	0,00	0,00
		0,00	0,00	0,00
	Resultat	16 356,30	0,00	0,00
8332 - Aksjoner og møter				
	Lønnskostnader	1 711,50		
	Driftskostnader	28 477,65		
	Sum kostnader	30 189,15		
	Driftsresultat	30 189,15		
		0,00		
	Resultat	30 189,15	10000	0,00
			(Agrisjå)	
8333 - Unge bønder				
	Driftskostnader	4 914,00		
	Sum kostnader	4 914,00		
	Driftsresultat	4 914,00		
		0,00		
	Resultat	4 914,00	0,00	0,00

8340 - Støtte til andre					
	Driftskostnader		1 500,00		
	Sum kostnader		1 500,00		
	Driftsresultat		1 500,00		
			0,00		
	Resultat		1 500,00	10 000	5000
	Sum inntekter		1 465 958,99		713923
	Sum kostnader		1 542 216,38		522812
	Resultat		-76 257,39	-31 000	191 111

Vedtak

Styret vedtar årsmeldingen, bekjentgjør den i Landbrukstidende og legger den fram for årsmøtet for godkjenning.

Saksutredning

Fylkesstyrets arbeid

Styret i Nord-Trøndelag Bondelag har i perioden 9. mars til 31. august 2011 bestått av:

Leder:	Trine Hasvang Vaag, Snåsa (2011)
Nestleder:	Kåre Peder Aakre, Kolvereid (2011)
Styremedlemmer:	Anders Røflo, Inderøy (2011) Inger Hovde, Stod (2010) Trond Hodne, Hegra (2011) Sigrid Klefsås, Skjelstadmark, NTBK Bjørnar Nilsen, Trondheim, NTBU
Varamedlemmer:	1. Johan Kristian Daling, Beitstad (2011) 2. Borgny Grande, Grong (2011) 3. Oddbjørn Aarøe, Levanger (2011)

Styret i Nord-Trøndelag Bondelag har i perioden 1.september til 31. desember 2011 bestått av:

Leder:	Kåre Peder Aakre, Kolvereid (2011)
Nestleder:	Trond Hodne, Hegra (2011)
Styremedlemmer:	Anders Røflo, Inderøy (2011) Inger Hovde, Stod (2010) Johan Kristian Daling, Beitstad (2011) Sigrid Klefsås, Skjelstadmark, NTBK Bjørnar Nilsen, Trondheim, NTBU
Varamedlemmer:	1. Borgny Grande, Grong (2011) 2. Oddbjørn Aarøe, Levanger (2011) 3. Ikke besatt.

Trine Hasvang Vaag ble valgt inn i styret i Norges Bondelag og valgte da å gå av som leder i Nord-Trøndelag Bondelag med virkning fra 1. september 2011. Styret har hatt 11 ordinære styremøter og 2 telefonmøter. Det er til sammen behandlet 59 protokollførte saker. I tillegg er det behandlet en rekke orienterings- og referatsaker. De viktigste sakene har vært:

- Høring: Forslag til ny kvoteordning for melk
- Uttalelse til jordbruksforhandlingene 2011
- Høring: Kommunikasjonsstrategi i Norges Bondelag
- Oppfølging og høring matmaktutvalget
- Forskningsprosjekt rovdyr NINA
- FoU strategi Trøndelag
- Høring: Konseptvalgutredning for transportløsninger på strekningen Trondheim-Steinkjer.
- Aktive lokallagsmidler 2011
- Mediestrategi for Nord-Trøndelag Bondelag
- Oppfølging av rovdyrforliket

Styret og administrasjonen har deltatt på lokallagsårsmøter og flere temamøter i lokallagene. Etter jordbruksforhandlingene hadde styret et møte med styreleder i Norges Bondelag, Nils T. Bjørke. Styret har også hatt med Tine, Felleskjøpet og Innovasjon Norge på styremøter i løpet av året. Nord-Trøndelag Bondelag hadde pr. 31.12.11 et medlemstall på 5.134. Dette er en nedgang fra 2010 på 117 medlemmer. Vi har fått 272 utmeldinger og 181 innmeldinger. Fylkeslaget besto av 40 lokallag pr 31.12.11.

Organisasjonsarbeid

Årsmøtet i Norges Bondelag

Årsmøte i Norges Bondelag ble holdt 8. og 9. juni på Lillehammer. Landbruks- og matminister Lars Peder Brekk, Knut Arild Hareide (KrF) og Bård Vegar Solhjell (SV) gjestet årsmøtet.

Utsendinger fra Nord-Trøndelag var Inger Hovde, Kåre Peder Aakre, Solbjørg Kjølstad, Oddbjørn Aarøe og Johan Arnt Dahlen, Trond Hodne, Tor Værdal, Trine Hasvang Vaag, Johan Kristian Daling og Anders Røflo.

Johan Arnt Dahlen holdt innlegg i generaldebatten om behovet for å fjerne kjøttkontrollavgifta og sonengrensar. Johan Kristian Daling innledet om behovet for å styrke tollvernet for å kunne heve prisene på landbruksvarer. - Min visjon er at jeg med hånda på hjertet skal kunne anbefale barna våre en fremtid i landbruket, sa Trine Hasvang Vaag til Bondetinget, som også påpekte at hun var bekymret for utviklingen, og om vi klarer å opprettholde matproduksjonen i hele landet.

Kommunikasjon og mediehåndtering var et gjennomgående tema på årsmøtet, og mange av utsendingene mente Bondelaget må bli bedre på dette. I tillegg til generaldebatt og vanlige årsmøtesaker var det temadebatt om landbruksmeldinga.

Nord-Trøndelag Bondelag fremmet henstilling til styret i Norges Bondelag om å se på mulighetene for lik og øremerket godgjøring til tillitsvalgte som deltar på årsmøter og ledersamlinger i fylkeslagets regi.

Trine Hasvang Vaag ble valgt som nytt styremedlem i Norges Bondelags styre med 140 stemmer, 21 blanke.

Årsmøtet i Nord-Trøndelag Bondelag

Årsmøtet i Nord-Trøndelag Bondelag ble holdt i på Snåsa Hotell 9. mars 2011. Det møtte 67 utsendinger. Møteleder var Kristen Dille. Fra Norges Bondelag deltok styremedlem Clara Hveem

Leder Trine Hasvang Vaag holdt hovedinnlegget.

Hasvang Vaag innledet med at vi har lagt bak oss et aktivt bondelagsår. 2010 var et år hvor landbruk var tema – ikke bare foran jordbruksoppgjøret, men faktisk hele året. Og det har fortsatt i 2011. Dette har vært viktig.

Hun viste videre til at Nord-Trøndelag Bondelags hovedinnspill til den kommende Landbruksmeldinga er ”Økt mat og energiproduksjon basert på norske ressurser”. Bakgrunnen er befolkningsveksten i Norge og usikker global matforsyning i framtida. For å få utnyttet alt areal er vi avhengig av landbruk over hele landet og variert bruksstruktur i hele landet. For å nå målsettingene er importvernet avgjørende, og jordvernet må styrkes. Hun pekte på at for å kunne levere mat, kulturlandskap og tjenester i framtida, må bøndene ha ei inntekt til å leve av. Framtidas landbruk kan ikke baseres på dugnad og idealisme.

Hun skisserte tre hovedprioriteringer til jordbruksforhandlingene:

- Et betydelig inntektsløft for å tette inntektsgapet
- Rammevilkårene for de arbeidskrevende husdyrproduksjonene må styrkes betydelig (melkeproduksjon, smågris og storfekjøttproduksjon)
- En sterk økning i investeringsvirkemidlene er helt nødvendig for å sikre fornying av driftsapparatet i norsk landbruk.

Hun la også stor vekt på at vi må kreve det vi mener er riktig og ikke legge oss på det vi tror er riktig nivå i forhold til å gå inn i forhandlinger og ha størst mulighet for å inngå en avtale.

Det å produsere mat er verdens viktigste jobb. Hun la stor vekt på at Bondelaget skal fortsette å jobbe med å bygge allianser og synliggjøre den jobben vi gjør overfor resten av samfunnet. Hun takket avslutningsvis for støtten hun og Nord-Trøndelag Bondelag hadde fått i 2010.

I debatten var det mange som ytret stor takk til lederen for måten hun raskt hadde løftet landbruket fram, og vunnet sympati for landbruket sin posisjon i samfunnet rundt oss.

Årsmøtet var også startskuddet for vårens budstikkeaksjon. Bjørnar Skjevik, styreleder i Nord-Trøndelag E-verk, holdt innlegg og vektla at landbruket er den viktigste næringa i Nord-Trøndelag. I løpet av de siste fem-seks åra er det tapt 1000 årsverk i landbruket – det tilsvarer Aker Verdal og Norske Skog! Men det får liten oppmerksomhet i samfunnsdebatten. Han var overbevist om at landbruket vil styrke sin posisjon i framtida – det er en kolossal global befolkningsvekst, og det kan skje ting som gjør det strategisk riktig å ha en egen matproduksjon. Han la avslutningsvis stor vekt på alliansebygging. ”Få fram at denne stafetten er folkeopplysning! Vis hva landbruket skaper! Skap allianser!” var hans oppfordring.

KS-leder Tomas Hallem hilste også årsmøtet i anledning budstikkeaksjonen. Han la vekt på landbrukets betydning for kommunene i Nord-Trøndelag.

Årsmøtet vedtok visjonen for nordtrøndersk landbruk Følgende underskrev budstikka: Bjørnar Skjevik, Tomas Iver Hallem, Sture Sivertsen og Trine Hasvang Vaag. Sture Sivertsen mottok budstikka fra fylkesleder Trine Hasvang Vaag. Han viste til at han for sin egen del hadde vært spent før mange stafettetapper i sin aktive skikarriere, men var nå mer spent på resultatet av budstikke stafetten. Dette var kanskje den viktigste stafettetappen han hadde gått, sa han.

Anny Bruheim ble takka av for mangeårig arbeid i Nord-Trøndelag Bondelag av fylkeslederen. Hun starta i fylkeslaget som kontorassistent 16/4 1968, og har dermed jobba 43 år. Hun har vært navet i fylkesorganisasjonen i mange år, og høstet veldig mange positive ord for sin innsats. Det ble også overrakt hilsning fra Norges Bondelag, signert leder Nils T Bjørke og generalsekretær Per Gunnar Skorge.

Clara A Hveem, styremedlem i Norges Bondelag holdt innlegg om "Hvordan jobber Norges Bondelag i politiske prosesser".

Årsmelding og regnskap ble enstemmig godkjent. Det samme ble arbeidsplan og budsjett for 2011. Valget foregikk i rolige former, og Trine Hasvang Vaag ble gjenvalgt som leder. Valgene for øvrig framgår av oversikten over.

Namdalseid Bondelag v/ leder Oddbjørn Solum fikk tildelt prisen "Årets lokallag" for et meget aktivt lokallagsår. Namdalseid Bondelag har engasjert seg sterkt i en rekke lokale saker, og har vervet 18 nye medlemmer i 2010.

"Vi vil prisen" ble tildelt Einar Olav Vie, leder i Grong Bondelag, for hans politiske engasjement i Nord-Trøndelag Arbeiderparti og omfattende arbeid for å tale landbrukets sak.

Ledersamling

Høstens ledersamling ble lagt til Sveits. 45 lokallagsledere, styremedlemmer og ansatte dro i månedsskiftet oktober/november på studietur til alpelandet, som har mange likhetstrekk med Norge. På programmet sto blant annet orientering om landbruket i Sveits og spesielt om situasjonen i melkeproduksjonen etter at kvotene ble fjernet. Det var også innlagt flere gårds- og bedriftsbesøk. (Se egen artikkel om Sveits-turen side 3 i årsmeldinga.)

Regionmøter

I 2011 ble det arrangert to runder med regionmøter for styrene i lokallagene. På møtene i januar var arbeidet i Bondelaget 2011 og aktivitet i lokalalagene hovedtema. Som følge av vedtak om å fremskynde arbeidsåret i Bondelaget ble regionmøtene for vinteren 2012 arrangert i desember 2011. I disse møtene var kommunikasjon og landbruksmeldinga hovedtema på møtene. Valgkomiteen deltok på begge møterundene.

Budstikkeaksjonen

Bondelaget gjennomførte på vårparten en landsomfattende budstikkestafett for å rette oppmerksomheten mot den nye landbruks- og matmeldinga. Hovedbudskapet var at vi må øke vår matproduksjon for å mette en stadig voksende befolkning. Gjennom budstikkestafetten fikk vi alliansepartnere utenfor næringa som underskrev oppropet og støttet budskapet.

I Nord-Trøndelag gikk startskuddet for budstikkestafetten på årsmøtet på Snåsa (se omtale under årsmøtet). Budstikkene gikk på kryss og tvers i fylket, og nesten samtlige lokallag hadde egne arrangement eller deltok i fellesmarkeringer.

Avslutninga av stafetten ble markert i Oslo 12. april med opptog og overlevering av budstikkene til stortingspresidenten. Fra Nord-Trøndelag deltok 40 bønder og alliansepartnere, blant dem tidligere kombinertløper og nå landslagssjef i Østerrike, Bård Jørgen Elden. Til sammen var mellom 600 og 700 bønder med på markeringen i en regnfull hovedstad.

Åpen gård

Åpen gård ble arrangert på hele sju steder i 2011; Jøa, Foldereid, Frosta, Inderøy, Stod, Skage i Overhalla og Nesset i Levanger. De fleste arrangementene ble holdt på den nasjonale Åpen gård-dagen 21. august, men noen ble holdt på andre tidspunkt som passet bedre for lokallagene. Oppslutninga var meget god, men flere hundre besøkende på enkelte av arrangementene. Totalt besøkte 1.700 personer Åpen gård i Nord-Trøndelag.

Inn på tunet-utvalget

Utvalget av bestått av Inger Hovde (leder), Eva Hojem, Frosta, Joar Vaadal, Sparbu, Hege Ericson, Verran og Inga Berit Lein, Verdal. Utvalget har hatt to møter, og har jobbet med innspill til jordbruksforhandlingene og høringer til Norges Bondelags Inn på tunet-utvalg, hvor Ericson er medlem. Ericson og Hovde har hatt to møter med Fylkesmannens landbruksavdeling om kompetansetiltak og handlingsplan for Inn på tunet.

Verveutvalget

Verveutvalget har bestått av Anders Røflo, Røra, leder, Aud Dagmar Ramdal, Leksvik, Lars Fløan, Skatval og Vidar Meldal, Kvam. Utvalget har hatt ett møte. Oddbjørn Solum, Namdalseid har vært leid inn i forbindelse med verving. Han har ringt rundt til bruksmedlemmer som har meldt seg ut i løpet av 2011, for få dem inn som medlemmer igjen. Dette har vært et vellykket tiltak.

Samarbeidsrådet i Midt-Norge

Tillitsvalgte i Landbrukssamvirket, Bondelaget og Bonde- og Småbrukerlagene i Trøndelag og Møre og Romsdal. Samarbeidsrådet hadde to møter i 2011. Grønn forskning, politisk påvirkning, felles opplæring og kompetansløft har vært hovedtema i dette arbeidet.

Grønn forskning

Prosjektet Grønn forskning i Midt-Norge ble opprettet sommerne 2010. Grønn forskning i Midt-Norge bidratt til 13 forskningsprosjekter med en total størrelse på nærmere 60 millioner kroner som allerede er innvilget, hovedsakelig med finansiering fra nasjonale finansieringskilder. Temaene spenner blant annet over gåsejakt, flåttbårne sykdommer, økologisk korndyrking, grovfôrproduksjon, klimatilpassing og foryngelse av granskog, mattrygghet og vekthusproduksjon.

Trøndersk kornutvalg

Trøndersk kornutvalg har hatt to styremøter og ett nettverksmøte. Trøndersk kornutvalg har arrangert 4 kornmøter, to i Sør-Trøndelag og to i Nord-Trøndelag, 9. november på Bioforsk Kvithamar og 22. november på Tingvoll Park Hotel. Tema: Grøfting. Sorter og sortsforsøk i 2011. Årsaker til stor avlingsvariasjon. Såkornsituasjonen. Kompetanseutvikling i korn – appell fra kornskolen. Helga Stavrum Opheim har vært Nord-Trøndelag Bondelags representant i utvalget.

Grøntutvalget

Grøntutvalget har i 2011 bestått av Arnhild Lie Aarøe fra Levanger, Ole Martin Veske fra Levanger, John Ferstad fra Inderøy og Johan Arnt Hernes fra Frosta. Johan Arnt Hernes har deltatt som styrets representant. Etter årsmøtet gikk han ut av styret i Nord-Trøndelag Bondelag, og har i løpet av året gått inn som leder i Grøntutvalget i Norges Bondelag. Grøntutvalget i Nord-Trøndelag Bondelag har hatt et møte i 2010, og behandlet da innspill til jordbruksforhandlingene. Tollvern, tilskudd og markedsrett var sentrale tema.

Inntekts- og arbeidsvilkår

Jordbruksforhandlingene

Arbeidet foran jordbruksforhandlingene startet med studieringer og informasjonsmøter i lokallaga. 25 av 41 lokallag sendte innspill til fylkeslaget. Fylkeslaget mottok også innspill fra 8 andre lag/organisasjoner. Innspillene viser et betydelig behov for betydelig løft i rammevilkårene for norsk jordbruk i årets jordbruksforhandlinger.

Et forslag til uttalelse til jordbruksforhandlingene ble lagt fram for årsmøtet, som ga sin tilslutning til følgende hovedprioriteringer:

1. Et betydelig inntektsløft for å tette gapet i inntekt i forhold til andre grupper.
2. Et omfattende løft for arbeidskrevende husdyrproduksjoner
3. Styrking av investeringsvirkemidlene for kapitaltilgang ved fornying av driftsapparatet.

Landbruksmeldinga

Nord-Trøndelag Bondelag har arbeidet med innspill til landbruksmeldinga som ble lagt fram i desember. Det er også arbeidet opp mot politikerne i denne saken. I samarbeid med Inderøy Bondelag ble det arrangert temamøte om landbruksmeldinga, her deltok Nils T Bjørke, Arne L. Haugen, Aps landbrukspolitiske talsmann på Stortinget og Ane Kismul, politisk rådgiver i Landbruks- og matdepartementet.

Næringspolitikk og –utvikling

Rovviltforliket

Nord-Trøndelag Bondelag har i arbeidet politisk i forkant av Rovviltforliket i Stortinget, som etter flere utsettelse ble vedtatt i juni. Rovviltforliket er et skritt i riktig retning, men er langt fra å innfri Nord-Trøndelag Bondelags innspill på bestandsmål.

Bestandsmålet for bjørn er redusert med to ynglinger mens de andre artene er opprettholdt uendret. Det er imidlertid slått fast at bestandene skal forvaltes så nært bestandsmålene som mulig, og det er i seg selv viktig, da bestandene av gaupe og jerv i flere år har ligget betydelig over bestandsmålene i Region 6.

Nord-Trøndelag Bondelag har arbeidet aktivt for å sikre at en av de to reduserte ynglingene for bjørn skal legges i region 6, etter at DN har foreslått at bestandsmålene skal reduseres med to ynglinger i Nordland, Troms og Finnmark, det vil si region 7 og 8. Dette på tross av at konflikten mellom bjørn og sau er langt større i Region 5 Hedmark og 6 Midt Norge. Nord-Trøndelag Bondelag innledet derfor samarbeid med Sør-Trøndelag Bondelag, Hedmark Bondelag og Oppland Bondelag, og har i brev form bedt Norges Bondelag ta stilling til saken, og gå imot DN, som etter vårt skjønn ikke ivaretar rovviltforlikets målsetting om redusert konflikt.

Norges Bondelag sendte før jul henvendelse til DN og argumenterte for at reduksjonen i bestandsmål må fordeles med mål å redusere konflikt, men hadde ikke noen formulering på hvilke regioner som bør få reduksjonen. Nord-Trøndelag Bondelag vil arbeide videre med dette.

Skadefri bonde

Rapporten fra undersøkelsen Skadefri bonde ble lagt fram i oktober. Den bekrefter mistanken om betydelig underrapportering av personskader i landbruket. 2.699 bønder i Sør- og Nord-Trøndelag har svar på undersøkelsen. 9,2 prosent oppgir at de har vært utsatt for ett eller flere

uhell med personskade i løpet av det siste året. Undersøkelsen gir nyttig informasjon om hvordan og når skader skjer, og undersøkelsen vil bli brukt i arbeidet med å forebygge ulykker i landbruket.

Skadefri bonde er en videreføring av ”Nullvisjonen om ulykker i landbruket” som ble etablert i Nord-Trøndelag i 2003. Bak undersøkelsen står Arbeidsmedisinsk avdeling, St. Olavs Hospital. Nord-Trøndelag Bondelag, Sør-Trøndelag Bondelag, Landbrukets HMS-tjeneste, Arbeidstilsynet i Midt-Norge og Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse ved NTNU. Prosjektet har fått betydelig støtte fra Gjensidigestiftelsen.

Kortnebbgås

Nord-Trøndelag Bondelag har i 2011 deltatt i referansegrupper for to større forskningsprosjekter på kortnebbgås, Goosehunt og Migrapop. Bondelaget har lederen i referansegruppa for sistnevnte. Begge prosjektene er finansiert av Forskningsrådet og noe regionale midler, og NINA har prosjektlederansvaret. Goosehunt prosjektet har som målsetting å bidra til organisering og optimalisering av høstjakt på kortnebbgås, for å kunne forvalte kortnebbgåsbestanden. Uttaket må økes for å kunne stagnere bestandsveksten. I 2011 anslår forskerne at det er oppunder 70 000 kortnebbgjess.

Migrapop prosjektet skal utvikle forvaltningsmodeller i grenseflaten mellom økologi, økonomi og samfunn. Nord-Trøndelag Bondelag har hatt klare forventninger om at kortnebbgåsas økonomiske konsekvenser for landbruksnæringa skal belyses. Beiteskaderegistreringer er nå en sentral del av prosjektet, og har allerede gitt resultater.

Kommunikasjonsarbeid

Hjemmesida

Nord-Trøndelag Bondelag bruker hjemmesida aktivt for å kommunisere med både egne medlemmer, media og folk utenfor Bondelaget. 160 nye artikler ble publisert på hjemmesida i 2011.

Besøket på sida økte noe fra året før. Vi hadde 8.074 unike besøkende i 2011, mot 6.519 i 2010. Totalt gjorde de 24.735 besøk, og var innom til sammen 48.022 sider i løpet av året. Statistikken viser et stort oppsving i antall besøkende rundt jordbruksoppkjøret, med 491 besøk 16. mai som ”årsbeste”.

De fleste går rett til sida, men mange kommer også via søkemotorer og Facebook. Det indikerer at vi bør fortsette med å spre artikler via sosiale medier for å få flere til å lese dem. Nord-Trøndelag Bondelag har egen side på Facebook.

Mediearbeid

Bondelaget har vært godt synlig i media også i 2011. Vi blir hyppig brukt som kilde, og begge lederne som har virket i 2011, har vært profilerte talspersoner for Nord-Trøndelag Bondelag. Som tidligere år har vi bistått media med bilder og på annet vis når det har vært ønskelig, og vi har også gått aktivt ut når vi har sett det formålstjenlig. Det er sendt ut pressemeldinger eller henvist til saker på hjemmesida. Vi merker at tidspresset i media øker, og det stiller økt krav til at vi tilrettelegger og bistår i saker vi ønsker oppmerksomhet rundt. Samtidig ser vi at det er lettere enn før å komme til orde gjennom kronikker og innlegg, noe det vil bli satset på framover.

Prisdryss til nordtrøndere

To nasjonale priser har gått til nordtrøndere dette året. På årsmøtet i Norges Bondelag ble Askeladdprisen utdelt til Hilde Kyllø og Jo Arne Kjøglum, som driver treningssenteret

StallSporten heime på gården på Høylandet. Svenn H. Kaldahl fra Namdalseid fikk den nasjonale brannvernprisen under Agrisjå på Stjørdal. Prisen ble utdelt av Landbrukets Brannvernkomité.

Agrisjå

Nord- og Sør-Trøndelag Bondelag arrangerte en politisk debatt under Agrisjå på Stjørdal. Der deltok kandidater til fylkestingsvalget i de to fylkene og statssekretær Ola T. Heggem. Leder Nils T. Bjørke i Norges Bondelag oppsummerte debatten med at det for en del parti var langt over Dovre, ettersom politikere i Trøndelag var langt mer vennlig innstilt overfor landbruket enn politikere fra samme parti lenger sør i landet.

4H fylkesleir

4H fylkesleir ble i 2011 arrangert på Tautra på Frosta. 30. juni var det vrimledag, der deltakerne fikk gå rundt på ulike aktiviteter. Nord-Trøndelag Bondelag stilte med grønnsaksstad, og kokken Jan Kåre Johanssen var innleid for anledningen. Frosta Bondelag bidro med mannskap og kilosvis med grønnskaper ble skrellet og fortært på vår populære stand. Det var over 300 unge deltakere på fylkesleiren.

4/12 11/01572-2 **Strategi- og arbeidsplan Nord-Trøndelag Bondelag 2012**

Vedtak

Styret vedtar strategi- og arbeidsplan for Nord-Trøndelag Bondelag 2012.

Saksutredning

Strategi: Organisasjonsutvikling		
Suksessfaktor	Beskrivelse	Tiltak
100% oppmøte på årsmøte	Tillitsvalgte mener det positivt å møte opp på arrangement i regi Nord-Trøndelag Bondelag. Årsmøtet ansees som den viktigste arenaen for drøfting av landbrukspolitiske spørsmål i Nord-Trøndelag.	Godt program, med innledere med innflytelse God kontakt med lokallagene gjennom året Oppfordring til deltagelse på regionmøtene
6 000 medlemmer i 2015	Nord-Trøndelag Bondelag nedgang i medlemstallet.	Synlig i media Tydelig argumentasjonen om kollektiv medlemsnytte og egennytte. Økt aktivitet i lokallagene. Diskutere og skape arenaer for diskusjon av landbrukspolitikk. Videreutvikle arbeidet i verveutvalget. Oppfordre lokallagene til verving.
Bondelaget synes og høres i lokal- og regional pressen	Det må bli en naturlig del av lokallagenes jobb å ha kontakt med og spille inn saker til media.	Følge opp kommunikasjonsstrategien i Norges Bondelag, og utarbeide en egen mediestrategi. Ha bruk av media som tema på regionmøtene.
Kontakt med kommunene i alle lokallagene	Alle lokallagslederne har et godt kontaktnett opp mot kommuneledelsen, og det er naturlig for kommunepolitikerne å rådføre seg med lokallagslederne.	Oppfordre til kontakt med kommunene på regionmøtene.
Sikre god drift i lokallagene	Aktivitet i lokallagene er positivt for medlemmene og sikrer tilhørighet til Bondelaget. Lokallagslederen skal føle tilhørighet til Nord-Trøndelag Bondelag og føle at det lett å ta kontakt.	Ha drift av organisasjonene som tema på regionmøtene og tilby kurs. God kontakt med styret/adm og lokallagene gjennom året. Oppfølging av fadderlagene gjennom jevnlig telefonkontakt.

Strategi: Sikre bedre økonomi og gode og langsiktige rammevilkår

Suksessfaktor	Beskrivelse	Tiltak
----------------------	--------------------	---------------

Bedre økonomi	Gjennomslag i jordbruksforhandlingene.	Reell påvirkning på Norges Bondelag God kontakt med politikerne Bygge allianser Fokus på fakta om situasjonen i landbruket, mer FOU
Stor oppslutning om selvforsyningsgrad	Forståelse for behovet for økt matproduksjon i verden og i Norge. Det norske folk vil ha norsk mat. Den norske befolkning og politiske partier har selvforsyning som mål.	God deltagelse i vårens kampanje Tett kontakt med fylkes- og stortingspolitikere Synlig i media
Trygge situasjonen for beitenæringa	Beitenæringa trues av rovdyr	Tett kontakt med politikere, rovviltnemnda og Norges Bondelag Synlig i media
Redusert gjennomsnittsalder på aktive brukere	Ungdom ser mulighet i å gå inn i matproduksjon. Det er framtidsutsikter i matproduksjon.	Positiv omtale av landbruket i media Styrke og forbedre ungdomssatsingen Utdanning

Strategi: Utnytte mulighetene innen miljø, klima og energi

Suksessfaktor	Beskrivelse	Tiltak
Reduser metangass og lystgass utslipp	Bedre rammebetingelsene slik at det blir økonomi i å bygge biogassanlegg.	Arbeide for bedre rammebetingelser.
Landbruket som energiproducent	Bedre rammebetingelser som sikrer lønnsomhet i energiproduksjon fra landbruket.	Arbeide for bedre rammebetingelser.

Strategi: Utvikle landbruket i Nord-Trøndelag

Suksessfaktor	Beskrivelse	Tiltak
Øke matproduksjonen	Det er behov for økt matproduksjon i verden og Norge. Matproduksjonen i Nord-Trøndelag har økt.	Bedre økonomi for aktive bønder.
Økt kompetanse	God og riktig kompetanse gir fortrinn og styrker utviklinga av næringa.	Ta aktiv del i oppfølgingen av den regionale la landbruksmeldinga og kompetanseløftet. Og dialog med Fylkeskommunen om tildeling av RLK- midler.
Befeste Inn på tunet som næring	Synliggjør næringspotensialet ovenfor bøndene. Bedre kjennskap til næringen blant etterspørrere; kommunene, NAV, helsevesen.	Videreutvikle arbeidet i Inn På Tunet utvalget

Vedtak

Styret vedtar medieplan for Nord-Trøndelag Bondelag

Saksutredning

Nord-Trøndelag Bondelag ønsker med denne planen å styrke sitt mediearbeid. Fylkeslaget ønsker å bli enda mer synlig i media, og ta flere initiativ selv for å få fram saker og vinklinger vi mener er viktige.

Medieplanen er basert på Norges Bondelags kommunikasjonsstrategi ”Kjærlighet til norsk mat”, og er vårt operative redskap for å gjøre strategiene om til praktisk handling.

Hovedmålene i strategien er:

- Styrke omdømmet og holdningene til norsk landbruk
- Bli mer synlig i samfunnsdebatten gjennom å sette egne saker på dagsordenen og formidle til alle hvorfor landbruket i Norge er viktig

Hvordan møter vi media

Vi skal ha en åpen og imøtekommende holdning til alle henvendelser fra media. Vi skal besvare henvendelser med en gang, ellers så raskt det er praktisk mulig. Hvis du ikke er den rette til å svare på spørsmålene, må du henvise journalisten videre eller sørge for at den som skal uttale seg kontakter journalisten.

Som hovedregel skal leder i styret eller styremedlemmer som har ansvaret for et saksfelt, uttale seg i media om saker av politisk karakter. Ansatte ved kontoret kan også uttale seg. Det er viktig at den som uttaler seg på vegne av styret eller Nord-Trøndelag Bondelag, har klarert at det han/hun sier stemmer overens med det som er fylkeslagets holdning i saken.

Hvordan ønsker vi å framstå?

Det er en kjensgjerning at ingen liker sure folk, kanskje aller minst sure bønder. Derfor er det viktig at vi framstår på en saklig og positiv måte, gjerne med et smil på lur. Rundt tida for jordbruksoppgjør er det selvsagt helt legitimt å framstå med alvorlige ansikter, men da også er det fullt mulig å finne på utspill med en positiv eller humoristisk vri.

Vi må huske at hver gang vi opptrer i media, danner folk seg et bilde av hvordan bønder er. Ha gjerne på deg arbeidsklær, men ikke en skitten kjeledress. Er du sur, tror folk at alle bønder er sure. Det går an å formidle en trist og lei historie, for eksempel om avling som drukner, med en undertone av humor også.

Vi bør alltid tenke gjennom om det finnes en positiv vinkling på budskapet. Selv om vi sier nei til noe, sier vi samtidig ja til noe annet. For eksempel sier vi nei til nedbygging av dyrkajord, men vi sier samtidig ja til å ta vare på produksjonsgrunnlaget slik at folk skal ha mat i framtida også.

Vi må huske å tenke forbrukerperspektiv. Hvordan virker dette for norske forbrukere og det norske folk? Blir det mindre norsk produksjon, må vi ty til mer import. Ønsker vi det? Og hvilke konsekvenser får det? Vi må snakke mer om konsekvensene for folk flest enn for oss som yrkesgruppe.

Mål og inntrykk hos folk

Før vi velger å gå ut i media, må vi tenke gjennom hvilket mål vi har med det vi gjør. Hva ønsker vi å oppnå? Hva er i så fall beste kanal? Og vi må ha hovedbudskapet helt klart, og holde fast ved det gjennom intervjuet.

Vi må også tenke gjennom hvilket inntrykk folk vil sitte igjen med etter at vi har vært i media. Går vi ut i ei avis, radio eller tv der folk flest er målgruppen, må vi huske hvilken referanseramme de har for å kunne forstå budskapet. Budskapet må tilpasses deretter.

Velger vi å gå ut i Bondebladet eller Nationen, er det lettere å gå dypere inn i det faglige og bruke fagtermer som folk i næringa forstår. Men også her er det lesere som kanskje ikke er like godt bevandret i faguttrykk. Vi må også huske at andre medier fanger opp saker som står i fagpressen og Nationen, og skal vi fange deres interesse er det viktig å ha et lett forståelig budskap.

Konkrete metoder for å bli mer synlig i media

- Mediesituasjonen vurderes hver morgen på kontoret og av styremedlemmer. Hvilke saker det naturlig å uttale seg om, evt. komme på et utspill om.
- Mediesituasjonen er fast sak på hvert styremøte. Diskuter aktuelle saker og hvordan de best kan håndteres i forhold til media.
- Målsetting: Minst en sak om landbruk i nordtrønderske medier hver uke.
- Det skal skrives 4 kronikker hvert vårsemester, og 4 kronikker hvert høstesemester. Tema fordeles på styremedlemmene.
- Fordel utspill og kronikker over tid, slik at redaksjoner og folk ikke føler seg ”teppebombet” av Bondelaget.
- Vi må tenke mer enn nyheter. Lørdagsreportasjer i avisene, reportasjer i ukeblad og fjernsyn – mulighetene er mange.
- Pressemeldinger brukes for å uttale oss om aktuelle saker der alle medier bør få informasjonen samtidig, for eksempel i forbindelse med jordbruksoppjøret.
- Etablere et godt forhold til journalister som har landbruk som ansvarsområde.
- Tilby ”pakkeløsning” der vi gjør mye av grunnlagsarbeidet for en større artikkel om et bestemt tema.
- Være til stede på Facebook, både som lag og som enkeltpersoner, og spre kunnskap og holdninger om landbruk også gjennom den nye kanalen.

For mer om hvordan vi opptrer i media, henvises det til Mediehåndboka fra Norges Bondelag.

6/12 12/00051-2 **Budsjett for Nord-Trøndelag Bondelag 2012**

Forslag til vedtak

Styret vedtar budsjettet og legger det fram for årsmøtet.

Saksutredning

Vedlagt ligger forslag til budsjett. I kolonnen nærmes teksten finner dere et samlet budsjett. Lengre til høyre i tabellen er budsjettet fordelt på avdelinger.

Det er utarbeidet et nøkternt budsjett som balanserer.

Det er lagt inn en-dagers årsmøte, to dagers ledermøte, overforbruk på leder på kr 77000,-.

Det er inntektsført kr 60 000,- fra prosjektet hjemmeside barn.

Det er lagt inn trykkekostnader knyttet til informasjonsbrosjyren kr 30 000,-.

Det er ingen store endringer på utgiftene til utvalgene.

Det er usikkerhet knyttet til kostnaden med valgkomiteen, det er muligens underbudsjettet på denne posten.

Støtte til NTBU og NTBK er videreført med kr 5 000,- til hver.

Aktivitetsmidlene til lokallag er ført i null.

7/12 11/00927-6 Spørsmål til Nord-Trøndelag Bondelag fra Sparbu Bondelag - behandling i styret

Vedtak

Administrasjonen utformer brev til Sparbu Bondelag med svar på de ulike spørsmålene i tråd med vurderingene i saksframlegget og diskusjonen i styremøte 30.01.12.

Saksutredning

Nord-Trøndelag Bondelag har mottatt fire brev fra Sparbu Bondelag med ulike spørsmålsstillinger, som de ber fylkeslaget redegjøre for og ta tak i. Brevene finnes vedlagt, og omhandler ”Økte priser”, ”Tollvern”, ”Registrering av husdyr” og ”Bortfall av hvitt merke ved kjøp av dyr”.

Spørsmålene/innspillen drøftes i det videre i dette saksframlegget.

A. Tollvern

Spørsmål: Hvordan kan vi bli flinkere til å utnytte/benytt tollvernet?

Dette er et meget sentralt spørsmål i forhold til å sikre og utnytte rammevilkårene for landbruket framover. Spørsmålet er også aktualisert i den nye Landbruksmeldinga, hvor Regjeringa skriver de i større grad ønsker å bruke mulighetsrommet i tollvernet. Dette er nødvendig for å kunne nå målsettingen om 20 prosent økning i norsk matproduksjon innen 2030.

I dag er det først og fremst eksisterende WTO-avtalen og mer spesifikke handelsavtaler som fastsetter de ytre internasjonale rammene for vårt tollvern. WTO-avtalen fra 1994 slår fast at det kan legges toll på importerte varer til Norge i form av:

1. Prosenttoll
2. Eksakt toll, eller såkalt kronetoll.

Kronetoll er som navnet tilsier en fast kroneverdi, som kan legges på importprisen. Denne eksakte toll er fastsatt i WTO-avtalen. Alternativet er prosenttoll, som innebærer at vi kan legge toll på import tilsvarende en viss prosent av importverdien av varen. Prosenttoll gir god beskyttelse ved høyt prisnivå på verdensmarkedet, men verner dårlig mot import i situasjoner med overskudd på verdensmarkedet og dermed lave importpriser. I slike situasjoner vil kronetoll generelt gi bedre beskyttelse.

Det er nesten utelukkende kronetoll som har vært benyttet i Norge. En har imidlertid fastsatt prosenttoll for melk for to år siden, og bakgrunnen for det var at kronetoll på konsummelk da gav så marginal beskyttelse at import var aktuelt. Prosenttollen gir bedre beskyttelse.

Nye beregninger utført av Norges Bondelag viser at prosenttoll vil gi økt tollbeskyttelse for en rekke toll-linjer på landbruksområdet. For eksempel vil overgang til prosenttoll for harde oster tilsvarende Norvegia og Jarlsberg, isolert sett vil teoretisk kunne gi grunnlag for å øke

melkeprisen i Norge med 2 kroner. Disse ostetyperne står for 40% av melkevolumet i Norge. Men 1 krone er kanskje realistisk uten å påvirke konsumet vesentlig.

Dette eksemplet viser at det er rom for innenlandske prisøkninger for en rekke sentrale landbruksprodukter, dersom det er politisk vilje til å utnytte rommet som ligger i å veksle mellom kronetoll og prosenttoll for til en hver tid å sikre sterkest beskyttelse av norsk produksjon. Andre land håndterer tollvernet på en slik måte, som er fullt i tråd med gjeldende WTO-avtale, og det kreves bare politisk vilje for å gjøre det samme i Norge. Det er derfor sentralt å jobbe fram en slik forståelse politisk. Styrking av tollvernet i tråd med dette vil være sentralt både i oppfølgingen av Landbruksmeldinga og i de kommende jordbruksforhandlingene.

I forholdet til EU utfordrer blant annet Artikkel 19 tollvernet og norsk produksjon. Her er det eksempler på en rekke områder, det siste i forhold til potet- og grøntproduksjon hvor Norge i nye forhandlinger med EU har innrømmet økte importkvoter på potet blant annet. Dette utfordrer norsk produksjon direkte. Det er stadig press fra våre naboland om utvidet handel. Problemet er at det er vanskelig å oppnå balanse i forhandlingene. Importen til Norge fra EU øker betydelig som konsekvens av avtalene, men Norge klarer ikke å utnytte sine eksportkvoter til EU. Norges innrømmelser i disse sammenhengene må begrenses i størst mulig grad, og det er Regjeringens ansvar.

Bondelaget må dermed i alle sammenhenger arbeide for en politisk forståelse av mulighetene i den gjeldende WTO-avtalen til å styrke tollvernet. Og kreve at ansvarlige politikere viser vilje til å utnytte dette rommet. I tosidige forhandlinger mellom Norge og EU er det også svært viktig å ivareta norske interesser i større grad enn i dag.

B. Økte priser

Hvordan skal vi kompensere for økte priser på blant annet gjødsel?

I dette spørsmålet er vi i utgangspunktet midt i forhandlingssystemet. Budsjettnemndas arbeid fram mot de årlige jordbruksforhandlingene skal i prinsippet ivareta endringer både på inntektssiden og utgiftssiden, gjennom sine prognoser for økonomisk utvikling i næringa. Budsjettnemndematerialet er som kjent forhandlingspartenes ”felles” tallmessige utgangspunkt for jordbruksforhandlingene. Det vil imidlertid alltid være slik at disse prognosene krever at det settes forutsetninger for prisstigning, volumutvikling, effektivitetsøkning osv. Og det er ikke alltid disse forutsetningene slår til i virkeligheten. Har spesielt blitt aktualisert de siste årene, hvor det har vært dels store svingninger i det internasjonale markedet både for landbruksvarer og innsatsvarer til landbruksproduksjonen. Slike raske endringer er det vanskelig å dekke opp i prognosene.

Det er en spesiell utfordring i forhold til landbruket at det går lang tid fra Budsjettnemnda utarbeider disse prognosene før jordbruksavtalen vi forhandler fram på dette grunnlaget faktisk trer i kraft. Tallene Budjettnemnda legger fram i mars i år, er grunnlaget for jordbruksforhandlingene 2012, men jordbruksavtalen trer først i kraft i 01.01.2013. Det går dermed mellom 1,5 til 2 år før virkemidlene settes i kraft, og på den tida kan det ha skjedd mye som endrer forutsetningene for budsjettnemndas prognoser for kostnadsutvikling blant annet. Dette har vi sett har skapt utfordringer de siste åra. I prinsippet kan imidlertid dette virke begge veger, dvs at endringer både kan øke og redusere kostnadene.

I dette bildet er det imidlertid viktig at Regjeringa de siste årene har åpnet for å gjøre endringer i framforhandla avtaler, dersom kostnadsprognosene slår veldig feil ut. Dette ble gjort i 2008, da det ble gjennomført justeringsforhandlinger mellom to jordbruksoppgjør. Det ble gjort noen endringer for å kompensere kostnadsøkninger, men i og med at kostnadsnivået etter hvert gikk ned igjen, ble effekten av justeringsforhandlingene mindre enn antatt.

Det er også svært viktig at en de siste årene har vurdert faktisk inntektsutvikling over flere år, slik at en skal kunne justere inn og ivareta årlige svingninger. Manglende oppfylning av tidligere jordbruksavtaler blir dermed vurdert ved de årlige forhandlingene.

For næringa og Bondelaget er det dermed svært viktig å sikre god prognosering i budsjettnemnda, og å videreføre prinsippet også staten har fulgt de siste åra om faktisk å vurderer oppfyllelsen av tidligere jordbruksavtaler. Manglende oppfylning må kompenseres i ettertid.

En tiltak for å bidra til sikrere prognoser hadde vært å endre jordbruksavtaleperioden, eller selve forhandlingene. Fra næringas side har det imidlertid vært vurdert som strategisk riktig å ha jordbruksforhandlingene på våren, uavhengig av statsbudsjettet. Staten har også vært tydelige på at jordbruksavtaleperioden må følge budsjettåret.

C. Registrering av husdyr

Sparbu Bondelag uttrykker frustrasjon over de betydelige utfordringene en har hatt i forbindelse med husdyrregisteret som grunnlag for utmåling av produksjonstilskudd. De ønsker et enklere system, med mer rasjonelle registreringsløsninger. De mener også det er feil at systemet settes opp mot tilskuddsutbetalingene så lenge det ikke er orden i prosessene.

Pilotprosjektet for bruk av husdyrregisteret som grunnlag for forvaltningen av husdyrtilskudd har pågått siden 2009. Fra og med søknadsomgangen august 2011 ble prosjektet utvidet kraftig, og ordningen omfatter nå 149 av landets kommuner. I jordbruksavtalen 2011-2012 ble det vedtatt at produksjonstilskudd husdyr skulle reduseres med 500 kroner per storfe ved avvik i dyretall mellom oppgitt antall storfe i henholdsvis søknad om tilskudd og Husdyrregisteret. Dette trådte i kraft fra søknadsomgangen 01.07.2011.

Det har oppstått en rekke problemer i skjæringspunktet mellom Husdyrkontrollene og Husdyrregisteret, og mellom de ulike aktørene i disse systemene. Det har vært mangelfull kommunikasjon mellom Husdyrregisteret og de ulike husdyrkontrollsystemene. Dette, og kanskje spesielt omfanget prosjektet har fått etter utvidelsen, har gjort det vanskelig for gårdbrukere og husdyrkontrollene å få rettet opp feil i Husdyrregisteret innen de gitt fristene. Mattilsynet har også gjennom brev gjort brukeren ansvarlig for feil som vedkommende ikke kan stilles til ansvar for, og det har naturlig nok vakt reaksjoner.

Bondelaget har aktivt gått inn i dette i forhold til Mattilsynet og Landbruks- og matdepartementet, og det er nå enighet om at det ikke skal gjennomføres trekk i produksjonstilskudd for feil i søknadsrunden 01.07.2011. Men det er samtidig slått fast at dette vil gjelde fra søknadsomgangen 20.01.2012.

Det er ingen tvil om at erfaringene med innføringen av dette systemet har vært problematisk. Det har i en lang årrekke vært jobbet med systemutvikling for å få et husdyrregister godt nok

til å være grunnlag for tilskuddsutbetaling. Dette har vært ønsket fra alle parter, blant annet for å bli kvitt problematikken med telledatoer. Utviklingen har kostet betydelig, og det var nå viktig å sette systemet ut i livet for å kunne få gjort de praktiske erfaringene som er nødvendig for å løse de manglene som fortsatt finnes. Det er altså først i 2011 at dette systemet har vært ”rullet ut” i stor bredde. I en periode før jul hadde både Mattilsynet og brukerstøtte for husdyrkontrollene betydelig arbeid med korrigerende registreringer. Det var positivt at også personer på brukerstøtte i storfekjøttkontrollen, kukontrollen etter hvert fikk tilgang til å gjøre korrigerende registreringer direkte i Husdyrregisteret. Dette var nok nødvendig for i det hele tatt å håndtere dette. Denne tilgangen må opprettholdes. Disse erfaringene er det meget viktig å legge til grunn for alle parter i videre utvidelse av pilotprosjektet.

I de kommunene systemet nå er innført, er det grunn til å tro at den runden en nå har hatt med å luke ut gamle feil i Husdyrregisteret, og også gamle feil i registreringene hos den enkelte bruker, har fjernet mye av feilgrunnet i registrene. En har faktisk måttet korrigere flere års feilregistreringer. Dette bør derfor bety at feilandelen går betydelig ned ved neste søknadsomgang. Da er det i prinsippet bare en 6 måneders periode som skal kunne generere feil. Både Mattilsynet, Husdyrkontrollene og organisasjonene må imidlertid sørge for ressurser som kan håndtere/lette feilkorrigeringen ved neste søknadsrunde, og ved videre utvidelse av pilotprosjektet.

Dersom problemene med feil i kommunikasjonen mellom de ulike registrene vedvarer, må dette raskt følges opp i forhold til Mattilsyn og Landbruks- og matdepartementet. Saken er for øvrig diskutert med Norges Bondelags representant i den nasjonale gruppa i pilotprosjektet.

D. Bortfall av hvite merker ved kjøp av dyr.

Når det gjelder forslag om bortfall av krav om merking med hvite husdyrmerker ved omsetning av husdyr innen 2013, så er dette et resultat av EU-regler. Krav om egne hvite øremerker ved omsetning av dyr er ikke i tråd med EU-regelverket, og ESA har påtalt dette. Ordningen var ute på høring i 2008, og skulle tre i kraft 01.01.2012. Men TINE og Mattilsynet ble i fjor enige om å utsette innføringen til 01.01.2013.

Fra vår side ser vi potensialet for økte utfordringer med ID-merking av dyr. Kanskje spesielt sett i lys av erfaringene fra saken drøftet ovenfor.

Vedtak

Endelig høringssvar sendes Norges Bondelag innen fristen den 03.02.12. Svaret bygger på de skriftlige innspill styret kommer med, diskusjonen i styremøtet, innspill fra lokallagene og evt. innspill som kom frem under regionmøtene.

Saksutredning

6. desember la mat og landbruksminister Lars Peder Brekk frem St. med nr 9 om Landbruks- og matpolitikken. 16. januar kommer Brekk til HINT for å legge fram meldinga.

Meldinga er på godt over 300 sider. Rett før jul gikk det ut et brev til lokallagene, der de inviteres til å komme med innspill. Dette ble fulgt opp med e-post fra oss, som presiserte fristen for innspill til 25. januar. Det er laget et 18 siders sammendrag på meldinga også. Både brev og sammendrag finner du [på nettsidene til Norges Bondelag](#) om landbruks og mat meldinga.

Meldinga gir oss en unik mulighet til å sette landbruks på dagsorden. Gjennom politisk påvirkning og gode innspill kan vi bidra til å forsterke og/eller svekke deler av meldinga. Vi kan bidra til å løfte det vi er opptatt av, og vi kan "sende saker litt lenger bak" som vi ikke er så opptatt av. Det er mulig å snakke opp mulighetsrommet som meldinga gir. Gjennom meldinga har vi en mulighet til å legge press på regjeringa, i forhold til at de forventningene som nå bygges opp, skal tas ut i jordbruksforhandlingene. Siden det er en flertallsregjeringa som har lagt fram en melding, er det svært liten sjanse for at noe blir fjernet, men det er muligheter for å få saker og gode formuleringer lagt til.

Brekk har selv sagt at virkemidler ikke skal inn i ei melding, og det er ikke vanlig at tiltak som binder budsjett blir lagt inn i slike meldinger. Men det er rom for å få inn endringer på fagområder eller tiltak som vil gavne mange og er godt argumentert.

Løpet for meldinga er som følger; det var høring i næringskomiteen 6. jan, Bondelaget deltok der sammen med andre organisasjoner. Dere har fått brevet som ble overlevert næringskomiteen. Sluttbehandling i komiteen er etter det vi erfarer i løpet av mars. Norges Bondelag har høringsfrist til fylkene den 3. feb og det er innkalt til ekstraordinært representantskap den 22. feb. der landbruksmeldinga vil bli behandlet.

I tillegg til at Norges Bondelag ønsker våre innspill har de også utfordret oss på å følge opp meldinga politisk med kontakt med "våre politikere" og Stortingsbenken. Særlig fremheves kontakt mot Arbeiderpartiet, næringskomiteen og Krf som viktig.

Det er viktig at vi alle får et godt eierskap til meldinga, bare på den måten er vi godt rustet til å mene noe om innholdet og være med å påvirke det.

Opplegget for utarbeidelsen av høringa fra Nord-Trøndelag blir at hvert styremedlem får et særlig ansvar for hver sine deler av meldinga. Det forventes at styremedlemmene gir skriftlig innspill på sitt område. Administrasjonen syr dette sammen til høringsnotat fra Nord-Trøndelag til Norges Bondelag. Frist for disse innspillene er 24. januar, slik at de kan settes sammen og bli med ut til styret som sakspapirer til møtet 30. januar. Temaene hvert av styremedlemmene har et særlig ansvar for å sette seg inn i er forsøkt fordelt ut fra vedtatt fordeling av fagområder. Alle bør ha oversikt over kapittel 1. Der det står to navn er første navn hovedansvarlig og skriver, andre navn leser og kommenterer. Det forventes da at man har satt seg inn i teksten både i sammendraget og sett litt på det som står i selve meldingen.

Om det er andre områder dere ønsker å lese dere opp på, så er det ikke noe som er bedre enn det.

Vi ber dere vurdere:

- Er det som står i teksten greit eller ugreit?
- Er det mangler ved teksten? I så fall hvor mener du at teksten er for tynn?
- Har du forslag til tillegg?
- Dersom teksten skal bli mer håndfast, og følges opp med tiltak og eller virkemidler – hvilke foreslår du da?
- Hvordan kan vi best påvirke for å få gjennomslag innen dette området?
- Evt. forslag til tekst på tillegg

Her er vårt forslag til fordeling av kapitlene;

• 1 Matproduksjon for framtiden	Alle, særlig Kåre Peder
• 2 Utviklingstrekk og rammebetingelser	Mindre aktuelt, Trond
• 3 Trygg mat og god dyrevelferd	Anders og Trond
• 4 Konkurransedyktige og bærekraftige verdikjeder for mat	Inger og Johan Kristian
• 5 Matmangfold og næringsutvikling	Borgny og Inger
• 6 Konkurransedyktige og bærekraftige verdikjeder for skog og tre	Mindre aktuelt, Anders
• 7 Reindriftsnæringen	Mindre aktuelt, Borgny
• 8 Et løft for bygdenæringer	Inger og Kåre Peder
• 9 Miljø og arealressurser i landbruket	Trond og Borgny
• 10 Eiendoms- og bosettingspolitikk	Johan Kristian
• 11 Rekruttering, kunnskap og innovasjon	Borgny
• 12 Forenkling og forvaltning	Johan Kristian

2. Utviklingstrekk og rammebetingelser

Regjeringa mener at en fremtidsrettet landbruks- og matpolitikk skal ta utgangspunkt i utviklingstrekk og rammebetingelser både internasjonalt, nasjonalt og regionalt.

De internasjonale matvaremarkedene har de siste årene vært preget av ustabilitet og stigende priser, -og det knyttes usikkerhet til den videre utviklingen i verdens matvaremarked.

I løpet av 40 år vil verdens befolkning ha passert ni milliarder, og FAO har beregnet at matproduksjonen da må øke med 70 %. I Norge antar man at befolkningen vil være på ca 6 millioner om 30 år, - og 6,9 mill om 50 år. Sentralisert bosetting vil fortsette..

Økende knapphet på de naturgitte ressursene som er grunnlaget for matproduksjonen gir store utfordringer med å sikre det globale matbehovet. (eks tap av matjord, vannmangel, klimaendringer osv.)

Alt dette krever en stor innsats for at matproduksjonen må følge befolkningsveksten både globalt, nasjonalt og regionalt. Vi må ta vare på matjorda vår og satse på matproduksjonen vår. Mye tyder på at vi burde være enda mer selvforsynt i fremtiden en vi er i dag.

Skal vi øke produksjonen i regionen vår, -og nasjonalt krever det betydelig økt satsing på landbruket og vilje til å bruke budsjettmidler og ryggrad til å øke matprisen i landet. Vi bruker mindre av husholdningen til mat i Norge enn i Sverige (12% i Norge).

3. Høring landbruksmeldinga, tema trygg mat og dyrevelferd

Regjeringa slår fast at trygg mat og god dyrevelferd er et konkurransefortrinn for norsk landbruk og norsk matproduksjon. Meldinga gir en grundig beskrivelse av forholda omkring trygg mat og dyrevelferd. Den slår fast at norsk dyrevelferd er i verdenstoppen og der skal vi være. Det har gjennom de siste 30 åra vært mange mat og forskandaler i Europa. På grunn av det har mye av regelverket omkring produksjon og behandling av mat og for blitt innskjerpet, og det er bra. Når det gjelder forråvarer har vi kanskje gått langt nok. Det er resurser som kunne vært bedre utnyttet.

Dyrevelferd

Norsk dyrevelferd er jamt over god. Et punkt som nevnes i negativ retning er store tap av sau på beite. Rovdyrtap er et stort problem for de som rammes, men store bestand av rovdyr er et samfunnsansvar. Sjøl etter mange år med press fra næringa er det vanskelig å få gjort noe med problemet.

Regjeringa vil komme med ei egen melding om pelsdyr. Det er stor uenighet innad i regjeringa, men etter mi mening er ikke dyrevelferden verre innen pelsdyr enn annet husdyrhold. Pelsdyrhold er dessuten ei viktig næring for de det gjelder.

Det tidligere kravet om lausdrift for melkekyr er ikke omtalt i meldinga. Kravet var opprinnelig 2024, men er utsatt på ubestemt tid. Det hadde vært lang bedre med et krav om en dato og en tiltakspakke fra myndighetene. Med dagens regler vil båsfjøsa tømmes for kyr uten at det kommer nye i stedet.

Planteproduksjon.

Regjeringa vil gjeninnføre beredskapslager for såvarer. Med ut ustadig klima er det ikke hvert år at det er mulig å dyrke fra såvarer av god kvalitet. Klimaet gir også utfordringer innen plantevern, et tiltak her vil være å øke bevilgningene til forskning innenfor området.

Forståelse for integrert plantevern er viktig, for det er et ønske for alle parter at bruken av kjemiske plantevernmidler reduseres. Samtidig er vi skeptiske til forbud av flere midler, blant annet ståforkortere. Med store enheter og vanskelig vær vil ståforkortere være ei god

forsikring for å berge avlinger. Det er også viktig at vi kan bruke samme godkjenningsordninger som resten av Europa på plantevernmidler til småkulturer.

HMS

Det savnes ei tydeliggjøring av nullvisjonen om dødsulykker i landbruket.

Fra Borgny Grande:

Høring Landbruksmeldinga

Generell kommentar:

Jeg synes meldingen er bra og det er meget positivt at meldingen legger opp til økt produksjon av mat fremover. Det vil måtte ha en positiv betydning for oss som næring.

Meldingen synliggjør et potensial for å satse innen næringen.

Har også oppfattet at meldingen blir godt mottatt i de aller fleste miljø og at man kjenner seg igjen i virkelighetsbeskrivelsen. Det tenker jeg er bra.

Så er selvfølgelig utfordringen at det er mange fine ord og mindre konkrete virkemidler. Det må kanskje være slik i en melding? Ser også at noen av målene er motstridende.

Noen punkter som står for min regning:

- 15% økologisk produksjon i et land der matproduksjonen skal opp med 20 % synes jeg er tull. Flinke bønder klarer å opprettholde nivået på avlingen på gress med økologisk, men må være veldig god for å få til dette. På enkelte steder ser man at ugress og dårlige avlinger preger den økologiske produksjonen. (så finner vi disse innen vanlig konvensjonell drift også). Spesielt på korn, der det ikke er avlingskrav, ser vi mye dårlig agronomi og avling. Hvis man skal ha et mål om økologisk drift må det være i sammenheng med avlingskrav. Det fremheves i meldingen at man spesielt må øke kornproduksjonen i landet, da er ikke veien å gå gjennom økologisk kornproduksjon. Jeg skulle ønske man kunne introdusere begrepet bærekraftig landbruk, der man hadde muligheter til å gjødsle noe og sprøyte noe slik at forkvalitet og avlingsnivå ble opprettholdt og økt. Økt forskning og kunnskap vil være viktig her.
- Veldig glad Bondelaget løfter frem jordvern så tydelig. Tenker at vi kan prise matjorda mye høyere slik at det ikke blir så lukrativt å bygge den ned.
- Synes det er bra at matsikkerhet er så sentralt i meldingen. Kunne gjerne vært fokusert enda er på forbrukeraspectet. Vi har ikke et landbruk for at vi som er bønder skal ha noe å finne på om dagene, men for å produsere mat som er trygg, miljøvennlig og god til forbrukerne i Norge. Vi sikrer at man har mat på bordet. Det er viktig for en nasjon.

Kapitel 5; Matmangfold og næringsutvikling

Det mest spennende her er om man klarer å gjennomføre noe av det som står i kjedemaktutvalget og virkelig tørr å ta offensive grep. Det er klart at med den kjedemakten vi har i dag med 4 innkjøpssjefer så fremmer ikke det matmangfoldet i butikkene og dermed ut til forbruker. Kampen om hylleplass og markedsføring er tøff. Til og med samvirkene våre sliter her, da skal man ikke vente at småskalaprodusenter klarer dette. Jeg ønsker en tøff linje fra Regjeringen som begrenser kjedenes makt.

Det er fint at meldingen legger opp til å ta vare på norske mattradisjoner og legger vekt på at dette er viktig i et helseperspektiv blant annet.

Under 5. 1.2 argumenteres det for at maten i Norge er dyr, samtidig som det sies at vi er det landet i Norden som bruker minst pr krone på mat. Jeg er litt usikker på om man bør fremheve at maten i Norge er dyr?

Bra med forbrukerperspektivet i dette kapitlet.

Det er bra med merking av mat til forbrukerne for å fortelle om spesielle ting ved enkelte matvarer. Det må imidlertid ikke legges opp til så mange merkeordninger at man ikke klarer å holde orden på det. Da mister merkene sin verdi.

Veldig bra det legges vekt på kunnskapsoppbygging om mat, og at dette har et barn og ungdomsperspektiv.

Det er mange fine tanker om lokalprodusert mat, at dette gjør opplevelsene til turister og befolkning ekstra fin. Lokalprodusert mat er helt klart et viktig utstillingsvindu for landbruket. Utfordringen er å tjene nok penger på dette til at det er å leve av. Erfaringsmessig er det mye jobb for å komme seg inn i et marked og virkelig tjene penger på lokalprodusert mat. Det er store investeringskostnader for å tilfredsstillere regelverk og kvaliteten.

Jeg er enig i at det er lurt å satse på nettverk og klynger av matprodusenter. Men det koster å bli synlig i et marked og dette er kostnader enkelt produsentene må ta uten å få noe igjen for det med en gang. Dette er et tungt løft for den enkelte produsent. Jeg ser ikke noe alternativ til nettverk og klynger, men det må være mulig å få midler til dette arbeidet om det skal bli noe ordentlig av det. Da snakker vi langsiktige midler.

Det er gjennom lokalmat, mattradisjoner og godt mat mangfold landbruket møter forbrukeren på best mulig måte. Program (VSP osv) er bra for å fremme dette. Tenker at navet på Mære og jobbinga rundt dette er en bra måte og organisere utviklingen innen lokale mattradisjoner. Utfordringen for produsentene er å komme seg inn i et marked, lære seg å tenke marked og kvalitet opp mot forbruker. Dette er ikke enkelt, men det finnes en del suksess historier som det er viktig å bygge videre på. Viktig at det finnes midler for å videreutvikle bedriftene.

9 Miljø og arealressurser i landbruket

Bærekraftig bruk og forvaltning av økosystemer og verdier knyttet til naturmiljø/-kulturmiljø må ligge til grunn for norsk landbruks – og matpolitikk, sier regjeringen. Dette for å sikre både dagens befolkning og fremtidige generasjoner tilgang på nok mat. Dette høres veldig fint ut.

Skal vi klare dette er det viktig at ting skjer, -og det ikke bare på papiret. Skal vi klare dette må vi få et skikkelig økonomisk løft inn i landbruket. De to mest nærliggende måtene vi kan gjøre dette er, -mer budsjettmidler rett inn i næringa(produksjonsretta), og økte matpriser med fokus på pris til produsent.

På grunn av bl.a topografi og klima er det norske potensialet for matproduksjon i utgangspunktet begrenset. Norsk landbruk er relativt spredt og småskalapreget, sammenlignet med andre industriland. Norge har bare 3 % jordbruksareal men gjennomsnittet for OECD-land er nærmere 40 %. Omdisponering av dyrka –og dyrkbar mark til andre formål er med på å redusere produksjonspotensialet ytterligere. Vi må verne om de beste jordressursene!

Landbruks- og matpolitikkenes miljømål.

Bærekraftig landbruk er et av hovedmålene i den norske landbruks politikken

Det er viktig at tilskuddsordningene i landbruket også ivaretar hensynet til naturmangfold, kulturminner og andre viktige miljøverdier. Gjennom de siste 25 årene har en stadig større andel av den økonomiske støtten over jordbruksavtalen kommet gjennom ordninger med formål å opprettholde og forbedre miljøet. Både gjennom nasjonalt miljøprogram (areal-og kulturlandskapstilskuddet, beitetilskudd, tilskudd til økologisk landbruk, krav om miljøplan etc) og gjennom regionalt miljøprogram RMP (smil midler)

Min kommentar til dette er at veldig mye av de regionale midlene går til ikke aktive brukere og til ting som ikke gagnar norsk matproduksjon. Vi må prøve å spore disse midlene inn til de profesjonelle/-aktive brukerne.

I mitt hode er det også viktig at vi får et produksjonsmål inn i den økologiske korn produksjonen, slik at vi unngår de med sugerør inn i pengebingen uten at de engang høster det de sår..

Dyrkbar jord

Det er omtrent 10 mill dekar jordbruksareal i drift i Norge i dag. I tillegg har vi ca 12 mill dekar dyrkbar jord. Siden 2. verdenskrig har det blitt omdisponert 1,2 mill dekar.

Landbruksdepartementet vil arbeide videre med å informere om viktigheten av et sterkt jordvern. Holdninger i befolkningen gjenspeiles i de beslutningene som fattes i planprosesser på alle nivåer. Konkret ønsker regjeringen å videreføre det ”regjerende” jordvernmålet (under 6000 dekar pr år).

Her må regjeringen bli langt tøffere!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Ka med å innføre dyrkingstilskudd?? –Skal vi klare å produsere nok mat framover må vi nok dyrke ny jord også..

Vi har mye dyrkbar jord tross alt, -selv om mye av det er av dårligere bonitet enn det som vi har dyrka ligger det der som et produksjonspotensialet. Det tar tid før dyrkbar jord blir god dyrka jord så her er det bare å sette i gang..

Husdyr på utmarksbeite

I dag høstes for fra utmarksbeite tilsvarende netto grasproduksjon på ca 1 mill dekar innmark av i hovedsak sau og storfe. Beiting i utmark er en forutsetning for effektiv høsting av den ressursen og er en viktig bidrag til vår selvforsyning.

Skal vi fortsatt få utnytta den ressursen må vi få kontroll på tapa pga Rovdyr. Rovdyrforliket som kom i 2011 er et skritt i riktig retning, men det er viktig å følge opp de mulighetene dette forliket gir..

Kapitel 11 Rekruttering, kunnskap og innovasjon

Landbruket har nok et generelt rekrutteringsproblem, og det er bekymringsfullt at alderen for å ta over gårder er så høy som den er. For å få til et produktivt og nyskapende landbruk med aktører som ønsker å være bønder og ønsker å produsere mat må gjennomsnittsalderen for gårdsovertakelser ned. Den eneste måten å få til ordentlig rekruttering er gjennom muligheter til en akseptabel inntekt og ferie – og fritid. Det mangler en diskusjon rundt dette i dette kapitlet. (mulig det finnes i andre kapitler)

De 3 første tiltakene som skisseres i dette kapitlet er bra, men vanskelig å få til. Jeg tenker at den eneste måten å få flere til å gå landbruksutdanning er gjennom å synliggjøre hvor mye kompetanse man må ha for å drive en gård og utnytte gårdens potensial. Det er ikke mange næringer som kan skryte på seg så mye praksis og teori som går hånd i hånd. Man får virkelig utnyttet hele sin kompetansebredde som gårdbruker. Man får også mulighet til å sette teorien direkte ut i live og se virkningene av dette. Det handler om hvilke merkelapper / omdømme man setter på næringen. Skal vi være en høykompetanse næring eller en næring som krever lavtlønnstillegg?

Premiering for kompetanse er en vei å gå. Hadde man fått ekstra betaling for varene man produserer hvis man har tatt ulike kurs/ utdanning/ eksamen. For eksempel; man får 1 kr ekstra pr kilo kjøtt om man har gått ”biffskolen” eller tilsvarende. Dette ville bidra til å øke kompetansen i næringen og dokumentere dette. Mener man bør ha kompetansebevis i landbruket også.

11.2 kunnskap om en bærekraftig bioøkonomi

Dette er spennende og riktig tenkning.

11.3 Utdanning

Bra at det legges opp til et mangfold i utdanningstilbudet. Det må være muligheter til å ta alt fra små enkelt kurs til doktorgrad innen tema i landbruket. Det er også bra det legges opp til å legge vekt på agronomien!

I dag har vi ganske få forskningsmiljø innen landbruk og disse er konsentrerte. Tenker det er et poeng å bygge opp miljøer også utenom UMB og NiLF. Disse bør være et korrektiv til de tunge miljøene. Det er lett for at en sannhet blir den eneste sannheten om man er for tett.

11.4 Forskning

Det er bra at det legges vekt på forskning. Utfordringen er at det forskes på ting som ikke kommer gårdbrukerne til gode og som ikke er interessant for dem. Synes Grønn Forskningsprosjektet i Trøndelag er spennende for å være brobygger mellom fordningsmiljø og bønder. Dette er nok nødvendig. Både for å fange opp tema man bør forske på og for å formidle forskningsresultat slik at man kan nyttegjøre seg dette i landbruksproduksjonen.

En generell kommentar er at det er mange programmer og ordninger. Disse kan være utfordrende å holde oversikt over og det kan med fordel forenkles.

Riktig at det satses på innovasjon og forskning.

11.5.2.4 Innretningen av virkemiddelbruken regionalt og sentralt

Har sans for tankegangen om å legge mer midler til det regionale nivået slik at disse kan prioriteres etter regionens behov. Ser mange positive ting ved dette. Eneste utfordring er at det blir få personer som bestemmer hva som er riktig å satse på i en region og dette kan bli noe snevert.

Det er mulig at begrepet bærekraftig bioøkonomi (11.2) kan fange opp det jeg mener.

**9/12 11/00847-3 Eventuelt sak til representantskapsmøte i Norge
Bondelag 21. og 22. mars 2012**

Vedtak

Saken utsatt

Saksutredning

Representantskapsmøte i Norges Bondelag er 21. og 22. mars 2012. I følge Norges Bondelags lover § 11b har fylkeslag rett til å legge fram sak(er) for representantskapet. Styret bør vurdere om det er sak som skal legges fram for representantskapet. Frist for innsending av saker til behandling er satt til 29. februar 2012.